

Nursel'le İnci'den "İstanbul'un Tarihi Yarımadası"nı okuyorum; "Zeyrek, Fatih".

Sanki zaman dönem dönem düşüp çarpmış yedi tepeli yarımada.

Sinsi sinsi bir yerlerde durduğunu bilsek de öncesini saymazsak 17 yüzyıl yaşanmış bir mekan. 17 yüzyılda olanlar aynı mekanda üst üste binmiş. Roma, Bizans ve değişik evreleriyle "Osmanlı" döneminin önemli kişileri buralarda yaşayıp yaptıklarını burada yapmışlar. Kültür üzerine kültür gelmiş, teknik üzerine teknik, nüfus üzerine nüfus.

Bizans'ın erken dönemi, Latin istilası, Bizans'ın son dönemi, Osmanlı'nın klasik dönemi, Osmanlı'nın parçalanma ve yıkılış dönemi, Cumhuriyet'in ilk yılları, Demokrat Parti dönemi ve sonrasının hepsine, birlikte bir yapı kompleksinde ya da hatta aynı yapıda rastlanabiliyor. Bununla da kalmıyor, insan davranışlarında ve toplumsal ilişkilerde bu farklı dönemlerin izleri görülebiliyor.

Sanki zaman içi şiddetli bir savaş yaşanıyor. Bir yandan şimdinin dayatmasına karşı geçmiş zamanlar direniyor. Diğer yandan benzetme yaptığımda yer çekimini teleolojik bir hal olarak hissediyorum; çünkü geçmiş zamanlar pasif dururken, şimdiki güçlü biçimde kendine çekiyor gibi; içten içe bir zaman çekimi var.

Babamın çocukluk mahallesi Fatih. Anneminki Haliç'in karşısında Hasköy, ama tüm akrabaları Unkapanı'nda. Zaman akıp gitti Anadolu'yu dolaşıp, Asya kıtasında yerleştiler. Çocukluğumdan kalma anılarımda yarımada, bayramlarda akrabaları ziyaret ettiğimiz uzak ve kopuk bir yer.

Nursel'le İnci'ye tarihi yarımada büyümişler. Şimdi başka yerlerdeler.

Bu zaman içi savaş, galipsiz bitimsiz bir savaş. Kimse yenilmiyor, kimse yitmiyor. Şimdi denilen hızla geçmiş dönem oluyor ve yaşanan şimdiki diğer geçmiş dönemlerle birlikte zaman çekimiyle çekiştiriyor. Aktüaliteden zaman çekimine durmaksızın geçişlerle zaman içi savaş sürüp gidiyor.

Bu zaman içi savaş, zamanın dışında bir yerde gerçekleşmiyor. Bizzat her an o anki mekanda bu savaşın taraflarını görebiliyorsun. Savaş aktüel biçimde mekanda gerçekleşiyor.

Nursel'le İnci, işte bu zaman içi savaşın bildiğim en açık biçiminde zuhur ettiği mekanı gezip anlatıyor.

“Zeyrek, Fatih”i okurken bana bu savaşın çeşit çeşit tarafı olarak heyecanını hissettirdiler.

Sağolsunlar.

Nursel Gülenaz / İnci Tüysüz, Zeyrek, Fatih, İstanbul: Remzi Kitabevi, Kasım 2010.